

m **oving**
p **eople**
your smarter
way to work

ANBEFALINGER TIL NYTÆNKNING I TRANSPORTEN

m **oving**
p **eople**

your smarter
way to work

ANBEFALINGER TIL NYTÆNKNING I TRANSPORTEN

Vores transport kan få stor betydning for at løse tre påtrængende kriser, vi som samfund står overfor – klimakrisen, sundhedskrisen og en mobilitetskrisen i form af trængsel i byerne og mangel på mobilitet på landet. Den måde, vi indretter vores transport på, kan gøre en positiv forskel.

ADFÆRD OG BEDRE BRUG AF TRANSPORT

Der er lang vej til en bæredygtig omstilling af transporten. Det er på tide, at vi erkender, at den omstilling kræver andet og mere end infrastruktur og ny teknologi. Vi bliver nødt til at ændre fokus, så vi også bliver bedre til at udnytte de eksisterende transportmidler, veje og skinner og til at fremme den transport, der er grøn og sund.

...OG FLERE PARTNERSKABER

En bæredygtig omstilling af transporten kan ikke kun varetages i én sektor. Transportbehov og -adfærd er afhængig af mange strukturer i samfundet, og derfor skal der samarbejdes på tværs: på tværs af sektorer og fagligheder, på tværs af geografier og på tværs af det offentlige, erhvervslivet og borgerne. Vi skal alle være en del af løsningen, for vi skaber alle trafik og transport.

Vi skal have et nyt tankesæt blandt offentlige myndigheder, transportorganisationer, private virksomheder og borgere for at ændre transportadfærd og bedre udnytte eksisterende transportmidler, veje og skinner. Den gode nyhed er, at hvis vi sammen fokuserer på at gøre vores transport mere grøn, effektiv og aktiv, så kan vi påvirke tre af vor tids største udfordringer: klima, sundhed og mobilitet.

DÉT SKAL VI GØRE SAMMEN

- 1 Gør det nemt at være mobilist**
- 2 Undgå transportspild**
- 3 Prioritér aktiv transport lokalt, regionalt og nationalt**
- 4 Etablér og understøt partnerskaber mellem arbejdspladser og myndigheder om grøn og sund mobilitet**
- 5 Prioritér sammenhænge i transporten og infrastruktur, der understøtter grøn pendling**
- 6 Test og tag styring på nye innovative løsninger til gavn for et bæredygtigt samfund**

De seks anbefalinger til nytænkning i transporten er blevet til på baggrund af erfaringer og resultater fra mobilitetsprojekter i Region Hovedstaden, Moving People og Formel M, samt inspiration fra regionale mobilitetsplaner og strategier.

ANBEFALINGER TIL NYTÆNKNING I TRANSPORTEN

Vi skal tænke nyt i transporten – og have fokus på, at offentlige myndigheder, transportorganisationer, private virksomheder og borgerne skal samarbejde om at ændre transportadfærd og bedre udnytte eksisterende transportmidler, veje og skinner.

Det skal vi gøre:

1 GØR DET NEMT AT VÆRE MOBILIST

Det skal være nemt at være mobilist og frit kunne vælge om dagens transport er at tage cyklen, toget eller om vi har brug for bilen - uden økonomiske, strukturelle eller praktiske barrierer.

At gøre det nemt at være mobilist bør være et pejlemærke for politikere, byplanlæggere, transportudbydere, Facility Managers på virksomheder og for os alle sammen i vores hverdag. Arbejdspladser kan stille firmabiler eller delebiler til rådighed, så medarbejderne ikke er nødt til at bruge egen bil i arbejdstiden til møder og derfor kan tage cyklen eller toget til og fra arbejde. I det hele taget gælder det om at gøre det **nemt for folk at finde ud af at tage en låncykel eller bruge kollektiv trafik** - også hvis de ikke er vant til det.

Byplanlæggere kan sikre, at det er **nemt at skifte** mellem cykel eller bil og kollektiv trafik ved en station. I skat og lovgivning kan der gøres op med, at erhvervskortordningen med bruttolønsbetaling skal være årlig, når mange gerne vil vælge at cykle i sommersæsonen. Beskatning af firmabilen kunne også ændres, så andre transportformer bliver mere attraktive at bruge ind i mellem. Flere af den type tiltag kræver et godt samarbejde – eksempelvis mellem erhvervsområder, transportudbydere og kommuner eller mellem lovgivere og interesseorganisationer.

HVAD GØR MOBILISTER?

En mobilist er fleksibel i sine transportvalg:

Kører til arbejde med kolleger den ene dag, cykler den næste og tager bussen den tredje.

For mobilisten er rejsetiden kvalitetstid og ikke spildtid. Hvert minut har flere formål: Mens mobilisten transporterer sig fra A til B ordnes netbanken eller et par arbejdsmails. Eller også bruges rejsen til motion eller afslapning.

Arbejde kan løses fra hjemmet eller i S-toget, og møderne kan holdes hvor som helst via bærbar eller smartphone.

Mobilisten lader sig ikke begrænse af afgangstider eller myldretider. Ved hjælp af informationstjenester holder mobilisten sig opdateret om transportmuligheder og vælger rejsen undervejs.

Mobilisten skåner klimaet og styrker sit helbred gennem mere bevægelse og mindre CO2-udslip i hverdagen.

2 UNDGÅ TRANSPORTSPILD

Transport er nødvendigt, fordi det skaber muligheder og udvikling, men det bruger samtidig ressourcer, er pladskrævende og koster energi. At undgå transportspild er en oplagt tankegang for, at transporten kan bidrage til bæredygtige byer og være sundere og grønnere.

Transportspild ligger i tråd med madspild og kan være et godt pejlemærke i hverdagen. At undgå transportspild handler om at **undgå unødvendig transport**, at **skifte til grønnere eller sundere transportformer** og om, at vi bliver bedre til at **udnytte pladsen og energien i transporten**. Det er en helhedsorienteret tankegang, hvor vi ser på hele transportkredsløbet.

Når vi planlægger vores byer er der principper, som eksempelvis stationsnærhed, der modvirker transportspild. Det handler om, at arbejdspladser og ny byudvikling så vidt muligt skal ligge tæt ved eksisterende kollektiv transport og infrastruktur. I national og lokal transportregulering er det oplagt at se på, **om afgifter og incitamenter kan reducere transportspild**. For eksempel om bilbeskatning, parkeringsafgifter og transportgodtgørelser kan give incitamenter til at lade bilen stå. Det bør også være muligt for arbejdsgivere at udlåne cykler og elcykler til ansattes pendling uden beskatning.

På arbejdspladser kan en bred vifte af tilbud bidrage til transport med omtanke. Arbejdspladser kan for eksempel have en grøn transportpolitik, stille tjenestebiler og tjenestecykler til rådighed, give mulighed for videomøder og hjælpe til en grøn og sund pendling. Virksomheder skal i højere grad **opfordres og hjælpes til at fremme grøn og sund transport for ansatte**. Det kan eksempelvis være i samarbejde med kommuner eller transportudbydere.

Det kan være svært at få folk til at ændre adfærd selvom de strukturelle rammer forbedres. Det **mest virksomme for at flytte folks vaner er at få dem til at teste nye transportmidler** og få egne konkrete erfaringer. Der bør udvikles større programmer med test af elcykler, test af kollektiv trafik og test af samkørsel i større samarbejder mellem regioner, kommuner, virksomheder og interesseorganisationer.

3

PRIORITÉR AKTIV TRANSPORT LOKALT, REGIONALT OG NATIONALT

Vores samfund har bevæget sig mod en mere og mere stillesiddende livsstil – på arbejde og i transporten i bil. Aktiv transport som cykel, elcykel, gang eller endda løb er en overset hverdagsmotion, som alle bør have ansvar for at fremme.

Vi er bekvemme. Derfor skal vi have **incitamen-ter, der får os til at vælge aktiv transport**. Det kan være noget så simpelt som at stille bade-faciliteter, cykelparkering og cykelservice til rådighed for medarbejdere på arbejdspladser. Noget af det vigtige for cykelpendlere er cykelstier til og fra arbejde, og her kan et samarbejde mellem flere virksomheder i et erhvervs-område og kommunen skabe **fokus på bedre cykelstier, så det bliver mere sikkert og trygt** at være cyklist.

Regionalt kan samarbejdet være om cykelstier over kommunegrænser – hvor kommunerne samarbejder om gode forhold for cyklister på de lidt længere stræk – som eksempelvis super-cykelstier i Region Hovedstaden. **Tilgængelig-hed til fods bliver ofte overset**, men har en stor betydning for oplevelsen af ens kollektive rejse. Derfor bør fodgængere til og fra kollektiv trafik gives langt mere opmærksomhed.

Lovgivningsmæssigt får bilister skattefri kørselsgodtgørelse ved kørte kilometer i egen bil i arbejdstiden, men der er ingen incitamen-ter til at tage cyklen til møde, når det kan lade sig gøre. Også i pendling bør man **se på, hvordan en bæredygtig og sund transport på cykel kan belønnes**. Arbejdspladser, der ønsker at udlåne cykler til pendling, begrænses af skattemæssige barrierer, da udlånet anses som et perso-nalgode og dermed skal beskattes.

Elcyklen skal særligt nævnes som et sundt og grønt alternativ til bilen på de mellemlange ture. Med de mange samfundsmæssige for-dele elcyklen har, bør staten, ligesom i mange andre lande, give tilskud til køb af elcykel eller mulighed for at låne en elcykel for at tilskynde borgerne til at cykle. Det giver gevinster for sundhed, klima, økonomi og trængsel - en win win på alles bundlinjer.

4

ETABLÉR OG UNDERSTØT PARTNERSKABER MELLEM ARBEJDSPLADSER OG MYNDIGHEDER OM GRØN OG SUND MOBILITET

Ansvar for pendlingen til virksomheder og arbejdspladser falder mellem mange stole. Der er et stort potentiale i at samarbejde om de mange små løsninger – "små tandhjul" – der skal få transporten til at hænge sammen for pendlerne.

Mange virksomheder oplever ikke sig selv som en del af løsningen og ved ikke, hvem de skal samarbejde med. **Samarbejde om mobilitet i et lokalområde afhænger af behovet** og er især oplagt, når der er en brændende platform, for eksempel ved større anlægs- og byggeprojekter, byudvikling eller banerenoveringer. **Partnerskaber kan også bruges til at løfte en fælles dagsorden om klimavenlig og sund transport**, hvor parterne inspirerer hinanden.

For at få det til at ske er der brug for en samarbejdsplatform, der kan understøtte at kommune og region, almindelige virksomheder og andre organisationer arbejder sammen om transporten. Erfaringer fra Moving People viser, at **kommuner og region spiller en vigtig rolle, når der arbejdes i partnerskaber** eller netværk om transport. En fælles platform kan sikre faglig støtte og fælles værktøjer til regionernes, kommunernes og virksomhedernes mobilitetspartnerskaber.

5

PRIORITÉR SAMMENHÆNGE I TRANSPORTEN OG INFRASTRUKTUR, DER UNDERSTØTTER GRØN PENDLING

Når det kommer til pendling på tværs af geografier og transportformer, efterspørger virksomheder og pendlere et samlet ansvar for, at det store system fungerer på tværs – "de store tandhjul".

Der er brug for gode supercykelstier, hvor standarden holdes også hen over kommunegrænserne. Der er brug for, at pendlerne kan hurtig-lade elbilen. Der er brug for, at kollektiv trafik bringer pendlere effektivt på tværs af kommuner med korte ventetider, og at der er et ansvar for gode knudepunkter på rejsen, hvor vi kan skifte mellem transportformer. Der er brug for større regionale samarbejder om parkér & rejs-pladser og businessmodeller for parkering. **På tværs af alle transportformerne skal alle disse håndtag understøtte et sammenhængende tilbud**, der er attraktivt set i forhold til bilen. Det kræver overordnet ejerskab for helheden, samt ledelse og vilje at samle alle de aktører, der skal samarbejde.

6

TEST OG TAG STYRING PÅ NYE INNOVATIVE LØSNINGER TIL GAVN FOR ET BÆREDYGTIGT SAMFUND

Der er en større forandring i gang på transportområdet, der kræver, at nye løsninger og services skal afprøves og formes sammen med borgerne, udbydere og myndigheder til gavn for en bæredygtig mobilitet.

Nye teknologiske muligheder, som **el-løbehjul og selvkørende busser, skal udnyttes bedst muligt** til at løse de store udfordringer på transportområdet. Det private marked har ressourcerne og interessen for at udvikle de nye løsninger og tilbud. Men offentlige myndigheder skal **indgå i udviklings- og testpartnerskaber** for eksempel i Living Labs, challenges eller test af prototyper, hvor også offentlige myndigheder drager læring og opbygger kompetencer. Den allervigtigste opgave er at **tage ledelse på, hvordan de nye muligheder skal bidrage til et bæredygtigt samfund.**

HVILKE ANBEFALINGER KAN DIN ORGANISATION ARBEJDE FOR - OG HVAD VIL I SAMARBEJDE OM?

DERFOR ER TRANSPORTEN EN VIGTIG BRIK I ET BÆREDYGTIGT SAMFUND

Danmark har underskrevet FN's verdensmål for bæredygtig udvikling og Paris-aftalen med bindende mål for CO₂-reduktioner. Begge aftaler markerer en hidtil uset ambitiøs udviklingsdagsorden frem mod 2030.

Vores transport kan få stor betydning for at løse tre påtrængende kriser, vi som samfund står overfor – klimakrisen, sundhedskrisen og en mobilitetskrisen i form af trængsel i byerne og mangel på mobilitet på landet. Den måde, vi indretter vores transport på, kan gøre en positiv forskel. Helt i tråd med FN's verdensmål!

KLIMA

Transporten halter langt bagefter i den grønne omstilling. Faktisk er CO₂-udledningen fra transporten igen stigende. Flere forskere peger på, at de nationale tiltag, der bidrager til at reducere eller omstille energiforbruget i transporten, går for langsomt. **Vi har mindre end ti år** til at finde løsningerne, hvis vi skal i mål med vores internationale grønne forpligtelser og bremse de mest katastrofale opvarmningsscenerier.

SUNDHED

Halvdelen af den danske befolkning er i dag overvægtige. **Overvægt er et stigende globalt problem** og øger risikoen for kroniske sygdomme, mistet produktivitet og tidlig død. Netop dét kan vi modvirke ved at fremme aktiv transport som cykling, da vi fra undersøgelser ved, at fysisk aktivitet giver mindre risiko for livsstils sygdomme.

MOBILITET

Vi køber i Danmark stadig flere biler og bygger flere veje. Når der er mere plads på vejene, hopper flere i bilerne - alene. Uden for de større byer er udfordringen mangel på god kollektiv transport, så der er et reelt alternativ til bilen. Med den udvikling bliver vi **mere afhængige af at køre i bil**. Det skaber store udfordringer med trængsel, luft- og støjgener i og omkring vores byer og går den forkerte vej i forhold til sundhed og klima.

OM MOVING PEOPLE OG ANBEFALINGERNE

Partnerskabsorganisationen Gate 21 har været tovholder på at udarbejde de seks anbefalinger til nytænkning i transporten. Anbefalingerne bygger på et tankesæt om Mobility Management og praktiske erfaringer fra projektet Moving People. Der er samlet input fra kommunale praktikere og virksomheder i Moving People.

Moving People vil gøre det nemt for medarbejdere at komme til og fra arbejde på en smart, effektiv og grønnere måde gennem nemmere adgang til - og skift mellem - bus, tog og cykel, så rejsen hænger sammen fra dør til dør. Bag Moving People står Region Hovedstaden, 17 kommuner, Movia, Danmarks Tekniske Universitet og Gate 21. Sammen arbejder vi på at skabe god mobilitet for borgerne for mindst mulig CO₂ gennem kommunal planlægning af mobilitet og samarbejde med 85 større virksomheder samlet i flere erhvervsnetværk.

ANBEFALING TIL NYTÆNKNING I TRANSPORTEN BIDRAGER TIL VERDENSMÅLENE

